

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.б. завідувача кафедри менеджменту
Балабаниць А.В.
«28» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВДПП 2.2.1 МІЖНАРОДНИЙ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС

Освітньо-професійна програма «Менеджмент організацій та адміністрування»

спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітній ступінь Магістр

факультет економіко-правовий

2020-2021 рік

Робоча програма «Міжнародний готельно-ресторанний бізнес»
(назва навчальної дисципліни)

для студентів
Напряму 073 «Менеджмент»

Розробник: Осипенко К.В., к.е.н., ст.викладач
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

В.о. завідувача кафедри менеджменту

Балабаниць А.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) Форма здобуття вищої освіти	заочна Форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Вибіркова	
Модулів – 2	ОПП: «Менеджмент» Спеціальність: 073__ «Менеджмент» _____ Спеціалізація: «Менеджмент організацій та адміністрування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>реферативне дослідження.</u>		Семестр	
Загальна кількість годин - 180		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5 самостійної роботи студента – 2	ОС: Магістр	Лекції	
		28 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	12 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		118 год.	154 год.
		Індивідуальні завдання	
2	2		
Вид контролю			
залік			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 60 год. / 120 год.

для заочної форми навчання – 24 год. / 156 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є поглиблення і розширення теоретичних знань, вмій та практичних навичок студентів у питаннях методології здійснення досліджень світових туристичних потоків, тенденцій їх формування та організації інституційного регулювання розвитку міжнародного туризму.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення теоретичних особливостей функціонування готельного і ресторанного господарства світу;
- дослідження сучасного стану та тенденцій розвитку готельно-ресторанного господарства світу;
- визначення територіальних особливостей розвитку готельно-ресторанного господарства у світі;
- підготовка до практичної діяльності у сфері гостинності.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Міжнародний готельно-ресторанний бізнес» спрямована на опанування наступних компетентностей:

Загальні компетентності:

- Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів
- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію
- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію
- здатність до управління організацією та її розвитком
- здатність до підбору та використання новітніх підходів та методів в управлінні фінансовими результатами підприємства

Дисципліна використовується для формування наступних програмних результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки магістра за спеціальністю 073 «Менеджмент» (ОПП «Менеджмент організацій та адміністрування») у Маріупольському державному університеті:

- визначити соціально-економічні чинники розвитку готельно-ресторанного господарства;
- мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність
- застосовувати знання та уміння антикризового фінансового управління підприємством, управління інвестиційною діяльністю підприємства, управління фінансовими ризиками

Передумови для вивчення дисципліни.

Дисципліна «Міжнародний готельно-ресторанний бізнес» вивчається після вивчення дисциплін «Основи готельно-ресторанного бізнесу», «Економіка підприємств готельно-ресторанного бізнесу», «Менеджмент підприємства готельно-ресторанного бізнесу», «Конкурентоспроможність підприємств готельно-ресторанного бізнесу».

Результати навчання. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

знати: особливості функціонування та розвитку готельно-ресторанного господарства у різних регіонах світу.

вміти: прогнозувати розвиток готельно-ресторанного господарства.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні аспекти розвитку туристично-готельної справи та її роль у світовому економічному розвитку.

Тема 1. Розвиток туристично-готельної справи

Еволюція становлення туризму. Історичний шлях розвитку підприємств індустрії відпочинку. Міжнародний туризм: сутність та форми. Становлення системи міжнародної туристичної термінології. Туристично-готельний бізнес. Турист. Туристичні ресурси. Туристична індустрія. Сучасний туризм. елітарний туризм. масовий туризм. сучасний етап або масовий туризм. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих. Ознаки, що дозволяють об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів.

Тема 2. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен

Сутність міжнародного туризму. Суб'єкт туризму. Міжнародний туризм як чинник економічного розвитку. Функції туризму: доходна, зовнішньоекономічна функція туризму, створення робочих місць, вирівнююча, ефект мультиплікатора. Соціокультурне значення міжнародного туризму. Прояв негативного впливу міжнародного туризму.

Тема 3. Економічні основи туристичної діяльності

Послуги туризму, їх сутність і специфіка та значення туристичного бізнесу в економіці. Комплексність туристичних послуг. Класифікація туризму. Фактори розвитку туристичних послуг. Розробка туристичного продукту. Міжнародний туризм.

Тема 4. Міжнародне регулювання туристичної діяльності

Роль міжнародних організацій в регулюванні туристичної діяльності. Види, цілі і завдання міжнародних туристичних організацій. Міжнародні туристичні заходи. Інструменти регулювання міжнародної туристичної діяльності. Міжнародні акти, які регулюють туристичну діяльність. ООН в системі міжнародного туристичного співробітництва. Всесвітня туристична організація (ЮНВТО). Класифікація міжнародних туристичних організацій. Нормативно-правові засади розвитку міжнародного туризму.

Тема 5. Статистика міжнародного туризму

Історія розвитку статистики міжнародного туризму. Сучасні концептуальні засади статистики міжнародного туризму. Основні статистичні одиниці туризму. Статистика туристських потоків. Статистика туристичних доходів і витрат. Організація і методи статистичного обліку.

Змістовний модуль 2. Теоретичні аспекти розвитку готельно-ресторанного господарства

Тема 6. Історія розвитку сфери гостинності.

Основні історичні періоди розвитку готельної сфери в світі. Чинники становлення та розвитку сфери гостинності. Формування спеціалізованих засобів розміщення.

Тема 7. Загальні положення про готельний бізнес. Організаційна структура готельного бізнесу

Характеристика і особливості готельних послуг. Класифікація готелів. Рівень комфорту закладів готельного типу. Функціональне призначення готельних номерів. Значення організаційної структури. Типи організаційних структур. Розробка організаційної структури в готельному бізнесі. Основні служби готелю.

Тема 8. Підходи до класифікації та типізація підприємств ресторанного господарства в країнах світу

Поняття ресторанного господарства. Різновиди закладів ресторанного господарства. Групи закладів ресторанного господарства. Класифікація закладів ресторанного господарства

Тема 9. Сучасний стан та тенденції розвитку світового готельно-ресторанного господарства

Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Європейському туристичному регіоні, в Азійсько-Тихоокеанському туристичному регіоні, в Американському туристичному регіоні, в Близькосхідному туристичному регіоні, в Африканському туристичному регіоні

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовний модуль 1. Міжнародний туризм та його роль у світовому економічному розвитку												
Тема 1. Розвиток туристично-готельної справи	20	3	3		0,5	15	20	1	1		0,5	12
Тема 2. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен	20	3	3			15	20	1	1			12
Тема 3. Економічні основи туристичної діяльності	20	3	3		0,5	15	20	1	1		0,5	10
Тема 4. Міжнародне регулювання туристичної діяльності	20	3	3			15	20	1	1			10
Тема 5. Статистика міжнародного туризму	20	3	4			18	20	1	1			10
Разом за змістовим модулем 1	100	15	16		1	78	100	5	5		1	54
Змістовний модуль 2. Теоретичні аспекти розвитку готельно-ресторанного господарства												
Тема 6. Історія розвитку сфери гостинності.	20	4	4		0,5	10	20	1	1		0,5	25
Тема 7. Загальні положення про готельний бізнес. Організаційна структура готельного	20	3	4			10	20	2	2			25

бізнесу												
Тема 8. Підходи до класифікації та типізація підприємств ресторанного господарства в країнах світу	20	3	4		0,5	10	20	2	2		0,5	25
Тема 9. Сучасний стан та тенденції розвитку світового готельно-ресторанного господарства	20	3	4			10	20	2	2			25
Разом за змістовим модулем 2	90	13	16		1	40	80	7	7		1	100
Модуль 2												
ІНДЗ												
Усього годин	180	28	32		2	118	180	12	12		2	154

5. Теми семінарських занять :

-

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Розвиток туристично-готельної справи	3
2.	Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен	3
3.	Економічні основи туристичної діяльності	3
4.	Міжнародне регулювання туристичної діяльності	3
5.	Статистика міжнародного туризму	4
6.	Історія розвитку сфери гостинності.	4
7.	Загальні положення про готельний бізнес. Організаційна структура готельного бізнесу	4
8.	Підходи до класифікації та типізація підприємств ресторанного господарства в країнах світу	4
9.	Сучасний стан та тенденції розвитку світового готельно-ресторанного господарства	4
	Разом	32

7. Теми лабораторних занять

-

8. Самостійна робота (120 годин) - реферативне дослідження

Тематика досліджень

1. Історія розвитку сфери гостинності.
2. Сучасний стан та тенденції розвитку світового готельно-ресторанного господарства

3. Соціально-економічні чинники формування світового готельного і ресторанного господарства
4. Міжнародне регулювання сфери гостинності
5. Підходи до класифікації та типізація підприємств готельно-ресторанного господарства в країнах світу
6. Особливості функціонування та розвиток міжнародних готельних мереж
7. Методологічні особливості дослідження міжнародного готельного та ресторанного ринку
8. Особливості вивчення ефективності роботи на міжнародному ринку готельних і ресторанних послуг
9. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Європейському туристичному регіоні
10. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Азійсько-Тихоокеанському туристичному регіоні
11. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Американському туристичному регіоні
12. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Близькосхідному туристичному регіоні
13. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Африканському туристичному регіоні

9. Індивідуальні завдання

-

10. Методи навчання

Формами організації навчання при вивченні курсу являються: лекції, семінарські заняття, самостійна та індивідуальна робота студентів. Самостійна робота студентів, що навчаються за різними формами, грає важливу роль в процесі підготовки і включає регулярну підготовку, виконання самостійних робіт, вивчення періодичної літератури, роботу з першоджерелами, написання рефератів.

11. Критерії оцінювання:

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять (40 балів), а також за результатами виконання студентом індивідуального завдання, а саме: підготовки реферату (10 балів).

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю з дисципліни:

45-50 балів	ЗВО виявив цілковите володіння навчальним матеріалом, вміє аргументовано його викладати під час усних опитувань та письмових відповідей. Усі виконані індивідуальні завдання продемонстрували здатність студента не тільки оперувати теоретичним матеріалом, але й застосовувати його на практиці, знаходити раціональні рішення проблемних ситуацій, його здатність до аналітичного та критичного мислення.
39-44 бали	ЗВО в цілому достатньо повно володіє навчальним матеріалом, здатний демонструвати знання теоретичних питань управління потенціалом та діагностики діяльності підприємств. Водночас, під час усного та письмового викладення деяких питань студент допускає окремі неточності та незначні помилки. Виконані індивідуальні завдання показують, що студенту дещо не вистачає аргументованості при розв'язанні деяких проблемних ситуацій.
35-38	ЗВО володіє навчальним матеріалом частково, демонструючи базові теоретичні

балів	знання. Усні та письмові питання розкрито частково, поверхово, недостатньо аргументовано. Реферат виконаний на достатньо низькому рівні; індивідуальне практичне завдання обґрунтовано.
0-34 бали	ЗВО не володіє або недостатньо володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту більшості теоретичних питань. Індивідуальні завдання не виконані.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку. Оцінювання усної відповіді на теоретичне питання викладача відбувається за наступними критеріями:

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												
Модуль 1					Модуль 2							
ЗМ №1					ЗМ №2 СРС					Залік	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		10	50	100
4	4	4	4	4	4	5	5	6				

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій; інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД); нормативні документи.

14. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Агалаков Н. М. Рекреационный бизнес и основные факторы обеспечения его конкурентоспособности. (на примере туризма) / Н. М. Агалаков // Актуальні питання підвищення конкурентоспроможності держави, бізнесу та освіти в сучасних економічних умовах : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 лют. 2013 р. : у 3 т. – Дніпропетровськ : Біла К. О., 2013. – Т. 3 : Інноваційні підходи до підвищення конкурентоспроможності. – 2013. – С. 78–82.
2. Адельсеитова Э. Б. Обеспечение конкурентоспособности туристической фирмы на основе качества турпродукта / Э. Б. Адельсеитова, Л. Н. Джемилева // Культура народов Причерноморья. – 2012. – № 236. – С. 10–13.
3. Байлик С. И. Гостиничное хозяйство. Проблемы, перспективы, сертификация / Байлик С. И. – Київ : Дакор, 2006. – 288 с.
4. Василиса С. И. Организация и управление гостеприимством : монография / Василиса С. И. – Симферополь: Таврия, 2004. – 160 с.
5. Дудецкий Д. Ю. Оценка эффективности управления конкурентоспособностью туристической дестинации [Электронный ресурс] / Д. Ю. Дудецкий // Вопросы современной экономики : электронный науч. журнал. – 2014. – № 3. – Режим доступа: <http://economic-journal.net/2014/07/086-2/>
6. Заблоцька Р. О. Світовий ринок послуг : підручник / Заблоцька Р. О. – Київ : Знання, 2004. – 280 с.
7. Кабушкин Н. И. Менеджмент гостиниц и ресторанов : учебник / Кабушкин Н. И., Бондаренко Г. А. – [3-е изд., перераб. и доп.] – Минск : Новое знание, 2003. – 368 с.
8. Котлер Ф. Маркетинг. Гостеприимство и туризм : учебник для вузов / Котлер Ф., Боуэн Дж., Мейкенз Дж. ; [под ред. Ноздревой Р. Б.] ; [пер. с англ.]. – Москва : ЮНИТИ, 1998. – 787 с.
9. Лоусан Ф. Рестораны. Клубы. Бары : планирование, дизайн, управление [Текст] : [перевод] / Лоусан Фред. – [2-е изд.]. – Москва : Проспект, 2008. – 392 с.
10. Ляшенко Г. П. Кон'юнктурні дослідження на світових ринках : навчальний посібник / Ляшенко Г. П., Лазебник Л. Л. – Ірпінь : Академія ДПС України, 2003. – 92 с.
11. Осипенко К. В. Аналіз світового ринку туристичних послуг / К. В. Осипенко // Культура народов Причерноморья : науч. журн. / Крым. науч. центр НАН Украины. – Симферополь : Тавр. нац. ун-т им. В. И. Вернадского, 2012. – № 237. – С. 41–45.
12. Осипенко К. В. Тенденції розвитку світового ринку туристичних послуг в умовах посилення глобалізаційних процесів [Електронний ресурс] / К. В. Осипенко // Економіка. Управління. Інновації : електронне наукове фахове видання Житомирського державного університету імені Івана Франка у галузі економічних наук. – Житомир, 2013. – № 1. – Режим доступа: http://archive.nbu.gov.ua/e-journals/eui/2013_1/index.htm.
13. Особливості формування та реалізації туристичної політики держави: міжнародний, національний, регіональний досвід : монографія / кол. авт.; за ред. А. Ю. Парфіненка. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 280 с
14. Офіційний сайт ЮНВТО [Електронний ресурс]. — Режим доступа: <http://www2.unwto.org/>.
15. Пазуха М. Д. Кон'юнктура світових товарних ринків : навчальний посібник / Пазуха М. Д. – Київ : Центр навчальної літератури, 2008, – 272 с.
16. Пащук О. В. Маркетинг послуг : стратегічний підхід : навчальний посібник / Пащук О. В. – Київ : ВД «Професіонал», 2005. – 560 с.
17. Посохов І. Сучасний стан і структура європейського ринку готельних послуг. Сучасні тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу: міжнародний та національний досвід: колективна монографія / за заг. ред. А.Ю. Парфіненка. — Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. — С. 74–88.
18. Рум'янцев А. П. Світовий ринок послуг : навч. посібник / Рум'янцев А. П., Коваленко Ю. О. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 456 с.

19. Світовий ринок товарів та послуг: Підручник. – у 2 ч. / [А. А. Мазаракі, Є. М. Воронова, І. В. Чаус та ін.; за заг. ред. А. А. Мазаракі]. — 4.1. — Київ : Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2005. — 319 с.
20. Туризм: реалії та перспективи сталого розвитку : матеріали доп. Міжнар. наук.- практ. конф. (Київ, 23–24 жовт. 2014 р.) / гол. редкол. С. В. Мельниченко. – Київ : Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2014. – 418 с.
21. Туризм у Європі. Європейська комісія: Eurostat – L 6. – XXIV, 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>.
22. The Largest Hotel Chains in the World [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.worldatlas.com/articles/the-largest-hotelchains-in-the-world.html>.
23. The World’s Largest Fast Food Restaurant Chains [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.worldatlas.com/articles/the-world-slargest-fast-food-restaurant-chains.html>.

Ресурси мережі Internet

1. Державний служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Всесвітня рада з туризму та подорожей WTTC [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wttc.org/research/economic-research/economic-impact-analysis/>
4. Інформаційний розділ Всесвітньої Туристичної Організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.world-tourism.org.
5. Міжнародні готельні мережі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.profz.ru/turism_23.html

